

ศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

A STUDY OF STATE OF GUIDANCE PERFORMANCE OF SCHOOLS UNDER THE
OFFICE OF PRACHINBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹⁾ วิริยะ ยิ้มสุข ²⁾ ผศ.ดร.อรสา โกศลานันทกุล ²⁾ ผศ.ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์

¹⁾ Wiriya Yimsook ²⁾ Asst. Prof. Dr.Orasa Kosalanantakul ²⁾ Asst. Prof. Dr.Suwanna Chotisukan

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยสอบถามครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำนวนทั้งสิ้น 333 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติ Independent Sample t-test (t-test)

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ได้แก่ ด้านงานศึกษาสำรวจข้อมูล ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานติดตามและประเมินผล และด้านงานให้คำปรึกษา ตามลำดับ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินการแนะแนว ด้านงานศึกษาสำรวจข้อมูล ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานให้คำปรึกษา ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ และด้านงานติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ABSTRACT

The objectives of this research were to study state of guidance performance of schools under the Office of Educational Service Area and to compare them according to school sizes.

The instrument used in this study was questionnaires. The sample consisted of 333 teachers under the Office of Prachinburi Educational Service Area. The data was analyzed using a statistical program to generate frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings of the study were as follows :

1) Overall, the guidance performance of the schools under the Office of Prachinburi Educational Service Area was at a moderate level. The guidance work regarding survey study, prevent, support, development and help was performed at a high level. On the other hand, the guidance work regarding information technology, follow up and evaluation and counsel was performed at a moderate level.

2) The results of research hypothesis test revealed that schools with different sizes differently performed the guidance work regarding survey study, information technology, counsel, prevent, support, development, help, follow up and evaluation at a statistically significant level of 0.05.

ความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม ของประเทศไทย ในปัจจุบันทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตคนไทย ทำให้สภาพความเป็นอยู่ สภาพการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลเปลี่ยนแปลงไป (สุมาลี สังข์ศรี, 2544 : 31) จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ทำให้เด็กได้รับการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ฉลาด ทำให้ชีวิตได้รับความขมขื่นเป็นทุกข์แสนสาหัส ต้องเผชิญความขัดแย้ง ความกดดันและไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์, 2536 : 25)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงมีเจตนารมณ์ที่เน้นการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความเป็นไทยและคุณภาพ

ชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องเน้นในการพัฒนาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในทุกด้านไปพร้อมกันหรือแบบองค์รวม คือ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข นับเป็นสิ่งยากในสภาพสังคมปัจจุบัน ในขณะที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศ ทุกช่วงวัยของชีวิต ผลกระทบอันเกิดจากบุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมขาดทักษะในการตัดสินใจ และไม่สามารถปรับตัวตามสถานการณ์ได้

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข ท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบัน นับเป็นสิ่งยากยิ่ง เนื่องด้วยสภาพปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุสำคัญคือ บุคคลไม่รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมที่ดีพอ ขาดทักษะการคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และไม่สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการแนะแนวมาเป็นกลไกสำคัญในการป้องกัน ช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่เยาว์วัย (กรมวิชาการ, 2545 : 2)

งานแนะแนวเป็นงานส่งเสริมการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนว จึงได้ประกาศใช้แผนพัฒนาการแนะแนวมาแล้ว 3 ฉบับ คือ แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 1 (พ.ศ. 2535-2539) แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) และได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนว ระยะเวลาที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) เพื่อให้การแนะแนวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและยึดหลักในการศึกษาตลอดชีวิต โดยให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญเดิมจะมีการดำเนินงานแนะแนวอย่างต่อเนื่องแล้ว ส่วนโรงเรียน สปช. เดิม นั้นส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มดำเนินการ ผู้ศึกษาจึงสนใจในการที่จะศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวตามของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ซึ่งมีโรงเรียนที่มีขนาดและจำนวนบุคลากรต่างกันว่ามีสภาพการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน อย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ

การแนะแนว

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี 249 โรงเรียน จำนวน 2,493 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยการกำหนดขนาดของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ (เครจซีและมอร์แกน 1970 : 608 – 609 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2545 : 104)

กลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวม 333 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนที่สังกัด
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน ตามแนวทางของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจงาน 5 งาน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 งาน ดังนี้

1. งานศึกษา สืบค้น ข้อมูล
2. งานสารสนเทศ

3. งานให้คำปรึกษา
4. งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ
5. งานติดตามและประเมินผล

2.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ทำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาทางการศึกษา
2. เป็นผู้ดำรงตำแหน่งเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยการศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี
4. นำแบบประเมินแบบสอบถามมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตร

$$\text{ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน}}{\text{จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ}}$$

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามฉบับนี้ มีค่า 0.6 - 1 ขึ้นไป จึงนำไปใช้ทั้งหมด โดยมีรายละเอียดของค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ดังนี้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า 1.00 จำนวน 28 ข้อ
2. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า 0.80 จำนวน 10 ข้อ
3. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า 0.60 จำนวน 5 ข้อ

2.1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของ ครอนบัทซ์ (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543 : 312) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นดังนี้

สภาพการดำเนินการแนะแนว (ภาพรวม)	ความน่าเชื่อถือ
งานศึกษา สํารวจ ข้อมูล	0.8901
งานสารสนเทศ	0.8862
งานให้คำปรึกษา	0.9445
งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ	0.7915
งานติดตามและประเมินผล	0.8882

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ในการศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 ในการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ทดสอบสมมติฐานระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test) แบบ Independent

ผลการวิจัย

1. ระดับสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในด้านในทุกๆด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านงานศึกษาสำรวจข้อมูล ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานติดตามและประเมินผล และด้านงานให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานศึกษาสำรวจข้อมูล ด้านงานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ด้านงานสารสนเทศ ด้านงานติดตามและประเมินผล และด้านงานให้คำปรึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ

ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของการจัดการศึกษา ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และคนมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 1-4) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้โรงเรียนต้องดำเนินการแนะแนว ให้ความสำคัญกับการแนะแนวและการให้บริการหน่วยงานต้นสังกัดจึงได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในช่วงที่ผ่านมา ตลอดจนนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนในแต่ละภาคเรียน จากภาวะดังกล่าวทำให้ครูต้องขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่ม ครูจึงมีการปฏิบัติการแนะแนวเพิ่มขึ้นทำให้ปัญหาในการดำเนินงานต่าง ๆ ลดลง สามารถปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สงบ ลักษณะ (2540 : 6) กล่าวว่าการทำงานแนะแนวไม่ได้ผลเท่าที่ควรเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานแนะแนวอย่างเพียงพอ แต่เมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญ งานแนะแนวก็สามารถดำเนินงานด้านการปฏิบัติเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่หากพิจารณาในรายด้านจะพบว่า ในการปฏิบัติด้านงานให้คำปรึกษาซึ่งในความเป็นจริงถือว่าเป็นงานสำคัญของการแนะแนวกลับมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง ที่ผู้รับผิดชอบต้องนำไปพิจารณาว่าทำไมนักเรียนจึงไม่ไปขอรับคำปรึกษา แต่กลับไปแสดงออกในสังคมในทางที่ไม่เหมาะสม ดังที่เป็นข่าวอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่ สายสุดา สาสุนทร (2541) พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ประสานงานแนะแนวและครูผู้สอนมีทัศนคติต่อการบริหารงานแนะแนวใน มีทัศนคติต่อปัญหาการแนะแนวระดับปานกลางไม่ต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีสภาพ การดำเนินการแนะแนวของโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการดำเนินการแนะแนวแตกต่างกันทุกด้าน ในด้านศึกษาลำراءข้อมูล ($\bar{X} = 3.59 : 3.67$) ด้านสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.42 : 3.57$) ด้านให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.32 : 3.40$) ด้านป้องกัน ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.52 : 3.62$) และด้านติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.37 : 3.49$) โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับปฏิบัติต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่อาจเป็นเพราะว่าครูที่สอนในโรงเรียนทั้งขนาดเล็กและใหญ่มีภาระงานที่รับผิดชอบแตกต่างกัน จึงมีสภาพการดำเนินงานแนะแนวแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กมีผลการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง เพราะโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนครูมีน้อยในขณะที่ต้องรับผิดชอบภาระงานหลายงาน ทำให้มีเวลาในการปฏิบัติงานแนะแนวน้อยไป ส่วนใหญ่ครูประจำชั้นทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวควบคู่ไปด้วย เพราะครู

ประจำชั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนและใช้เวลาอยู่กับนักเรียนมากที่สุด ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนได้ดี

ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพราะมีบุคลากรรับผิดชอบงานแนะแนวโดยเฉพาะ มีเวลาในการปฏิบัติงานแน่นอน จำนวนครูมีมากพอจึงทำให้การปฏิบัติงานแนะแนวทำได้มากกว่าและสะดวกกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีครูรับผิดชอบงานแนะแนวโดยตรง จึงทำให้การดำเนินงานแนะแนวได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากกว่า สามารถเข้าถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี และมีข้อมูลที่จะนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม สนองความต้องการความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน

จากการศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวพบว่าผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงมากก็จริง แต่หากพิจารณาอย่างละเอียดแล้วจะเห็นว่า ด้านงานให้คำปรึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อาจเป็นเพราะว่าในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ผู้บริหารไม่เห็นความจำเป็นในงานให้คำปรึกษามากนัก เนื่องจากนักเรียนระดับนี้ยังเป็นเด็กระดับประถมศึกษา ยังไม่มีปัญหาที่จะขอรับคำปรึกษาจากครู และครูไม่มีเวลาในการรวบรวมข้อมูลเนื่องจากมีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ขาดเอกสารในการให้บริการและขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีครูแนะแนวเพียงไม่กี่คน อีกทั้งจำนวนนักเรียนที่มาก จึงทำให้ครูแนะแนวดูแลให้คำปรึกษานักเรียนได้อย่างไม่ทั่วถึง นักเรียนไม่กล้าขอคำปรึกษา นักเรียนไม่ให้ความสนใจในบริการ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์พบว่าเด็กและเยาวชนมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้ง ด้านสุขภาพจิต พบว่ามีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตาย 60.06% ด้านสังคม พบว่ามีเด็กกระทำความ ก่ออาชญากรรมคิดเป็น 60.09 % และยังมีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถูกละเมิดทางเพศคิดเป็น 53.40% และพบว่าเด็กประถมและมัธยมถูกทำร้ายร่างกายในโรงเรียน 28.5 % และ 11.5 % ตามลำดับ นอกจากนี้ได้พบว่า สภาพครอบครัวอ่อนแอ สังคมปัจจุบันมีพื้นที่อบายมุขขาดการควบคุมอยู่มาก ตลอดจนกระแสบริโภคและการใช้ชีวิตที่ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงในเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการชู้กรรโชกทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย การพยายามฆ่าตัวตาย ดิเคยาเสพติด ล่วงละเมิดทางเพศมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในการศึกษาสภาพการดำเนินการแนะแนวของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ปราชินบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำมาใช้การดำเนินการแนะแนวดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการดำเนินการแนะแนวอย่างจริงจัง และสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการแนะแนวแก่ครู ทั้งในเรื่องการเก็บรวบรวม

ข้อมูล การสัมมนาเชิงวิชาการ การสนับสนุนครูให้ศึกษาต่อหรือดูงาน การสนับสนุนงบประมาณในการแนะแนว

2. ควรจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับการดำเนินการแนะแนว มีการประเมินผลและติดตามการแนะแนวอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูสามารถรวบรวมข้อมูลนักเรียนและจัดให้บริการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทางการแนะแนวของโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการแนะแนว เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงาน เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดที่หลากหลายมุมมอง ส่งผลให้เกิดการทำงานเป็นทีมและนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ประสบอยู่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดว่ามาจากสาเหตุใด เพื่อนำมาพัฒนางานด้านการให้คำปรึกษาให้สามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาของเด็กและเยาวชนให้เหลือน้อยลง

2. ควรศึกษาสภาพภาระงานที่รับผิดชอบกับการดำเนินการแนะแนวของครู เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจในกระบวนการแนะแนว และมีส่วนร่วมในการดำเนินการแนะแนว เสริมสร้างกระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกันเป็นทีม ถือเป็นรากฐานความสามัคคีในการทำกิจกรรมอื่นร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ

3. ควรมีการติดตามผลการดำเนินการแนะแนวของครู จัดทำเป็นรายงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวของครูอย่างต่อเนื่อง

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการแนะแนวของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เทียบกับพื้นที่ปราจีนบุรี เพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการดำเนินการแนะแนวให้บรรลุผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. รายงานประจำปี 2545. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2536. แนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและ
สิ่งแวดล้อมตามลักษณะโรงเรียนที่ดี. นนทบุรี (อัดสำเนา).
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2545. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. : พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- สงบ ลักษณะ. 2535. จากหลักสูตรสู่แผนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.
- สายสุดา สาสุนทร. 2541. ปัญหาการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุมาลี สังข์ศรี. 2544. รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทย ในศตวรรษที่ 21.
สำนักบรรณสารสารสนเทศ. สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.